

באהבה ובאמונה

להתקרב אל ה' באהבה ובאמונה

נכון לעכשיו
הרב דב ביגון ראש מכון מאיר

הכהנים המאירים

האדם מתייחד משאר הבהמות והחיות בכוח הדיבור שבו ככתוב: "ויהי האדם לנפש חיה" (בראשית ב ז), פירוש רש"י: "אף בהמה וחיה נקראו נפש חיה, אך זו של האדם חיה שבכולן שנתוסף בו דעה ודיבור", וכתרגום אונקלוס - רוח ממללא. המחלה הקשה ביותר הפוגמת בנפש האדם היא פגמי-הדיבור, הנוגעים למהותו של האדם, וכמו כל מחלה שהסימפטומים למציאתה הם תנאי לרפואתה, כך גם במחלת לשון הרע נגעי הצרעת הם סימפטומים למציאתה, ומזרזים את הנוגעים בה לקבל טיפול מהכהנים לרפואתם אשר "גזירת הכתוב הוא שאין טומאת נגעים וטהרתן אלא על פי כהן" (עייני רש"י ויקרא יג ב).

לצערנו, בימינו כאשר בית המקדש חרב, מחלת לשון הרע עדיין קיימת אבל נגעי הצרעת והפרוצדורה התורנית להיטהר ממנה אינם קיימים. ומזה סובל האדם הפרטי והחברה כולה, שהרי נגע הצרעת "אות נפלא היה בישראל כדי להזהירן מלשון הרע" (רמב"ם הלכות טומאת צרעת טז ט). ואכן בית שני נחרב בגלל שנאת חינם ולשון הרע כדברי חז"ל.

נכון לעכשיו, בדורות האחרונים קמו שני כהנים גדולים לרפא את שברו של עם ישראל, הרב ישראל מאיר הכהן זצ"ל מראדין מחבר ה'חפץ חיים' על שמירת הלשון והמלמדנו ממשנתו הכרורה אורחות חיים. והרב אברהם יצחק הכהן קוק זצ"ל בעל ה'אורות' המאירים לדורנו ולדורות הבאים אחרינו באורותיו המתוקים. מגמת שני הכהנים הנפלאים הללו, וכל גדולי ישראל - ביצירותיהם ובמפעלם - לגאול את ישראל, כפי שכותב ה'חפץ חיים' בהקדמתו: כאשר נחפשה דרכינו ונחקורה איזה עוונות הם העיקרים הגורמים לאריכות גלותנו נמצאם הרבה אך חטא הלשון הוא על כולם. וכדברי הרב זצ"ל: בגלל שנאת חינם גלינו ובגלל אהבת חינם ניגאל. ואכן שני הכהנים הגדולים שהקב"ה שתל את נשמתם האצילית בדור התחייה, התקדשו בקדושתו של אהרן ומזכים את ישראל בברכה באהבה. אשרי מי שלומד והולך לאורם.

מהמצפה לניצחון ולישועה השלמה
בברכת פסח כשר ושמח

לפני הגנת בי"א

העלון מופץ ב-50,000 עותקים
לפרסומים והקדשות בעלון ובאתר: 026461302
headoffice@emeir.org.il
ההכנסות קודש למכון מאיר
תוכן המודעות באחריות המפרסם בלבד

"כל דצריך" שבתוכנו פנימה
הרב אמיר דומן

טהרת הדיבור וכח פעולתו
הרב יורם אליהו

הצרעת ודור הגאולה
הרב אורן טרבליסי

החיות הישראלית
הרב דוד לנדאו

הניצחון על הרוע הוא ניצחון העולם כולו
נתן קוטלר

האנטישמיות החדשה
הרב ליאור לביא

אנו בתסבוכת - כיצד נצא?
הרב שלמה אבינר

זוגיות

בניית הזוגיות ע"י
ההכנות לפסח
אסתר אברהמי

חינוך

"והגדת לבנך"-
במלל ובחוויה
אורית דהן

לנכר על רגעי הייאוש
הרב חגי לונדין

"ומנהג לקנות חטים לחלקן לעניים לצורך הפסח"

קמתא דפסחא

היו שותפים במצווה חשובה זו ותזכו לסייע למשפחות אברכים, תלמידי חכמים ולתמוך בקירוב יהודים ליהדות 'באהבה ואפונה' החוגגים את חג הפסח במכון פאיר.

לתרומות
בטלפון: 02-6461328
בהעברה בנקאית: בנק המזרחי 20
סניף 539 חשבון 128018
או סרוקו את הברקוד <<

לכפר על רגעי הייאוש

בפרשת "תזריע" אנו לומדים על קרבן משונה: אשה יולדת, שלכאורה עשתה מעשה מופלא של הבאת חיים לעולם, צריכה להביא קרבן כפרה; מדוע?

רבי שמעון בר יוחאי, בעל המבט הפנימי, מסביר: "בשעה שכורעת ללדת קופצת ונשבעת שלא תזקק לבעלה, לפיכך אמרה תורה תביא קרבן" (נדה לא, ב). לעיתים, דווקא בעת שאדם מביא חיים לעולם מתעוררות בו תחושות חרטה ושנאת החיים.

עמוק בליבו של האדם מצוי חשש כל העת שהחיים הם רעים. דתות, כדוגמת הנוצרית הקתולית, עוסקות רבות ב"חטא הקדום" - המציאות היא רעה במהותה ולכן עדיף להתנזר ולא להביא ילדים לעולם כה אומלל.

לאחר שבכל זאת החיים הופיעו, מתפתחת באופן תת הכרתי שגאה עצמית: "אני רע במהותי ולכן שונאים אותי בצדק". המחלה הזו פוגעת דווקא ב"יולדת" - באנשים ובעמים שמולידים טוב. לדוגמה, ישנם יהודים שראים בעמם שלהם את המקור לרוע בעולם ומפתחים סוג של "אוטו-אנטישמיות" (חלקם אחראי על המשבר הנוכחי עם ארה"ב); דוגמה נוספת: ישראלים נאמנים, שההשתוללות של האנרכיסטים גרמה להם לשאול "מה אנו כציבור צריכים לתקן על מנת שהם לא ישנאו אותנו כל כך?" (שאלה אמיתית שקיבלתי שבוע שעבר).

על מחשבות מעין אלו צריך להביא קרבן כפרה. ודאי שיש מה לתקן בעולם; ודאי שיש מה לשפר במדינת ישראל ובחינוך האישיים; אבל העמדה הבסיסית היא אמון ואופטימיות בתפקידנו בעולם. מדינת ישראל עומדת כעת באחת משעותיה הקשות, אולם אין בנו רגע אחד של חרטה או ייאוש על לידתה וקיומה של המדינה - "האני אשכיר ולא אוליד אמר ה'?" (ישעיהו סו, ט).

"כל דצריך" שבתוכנו פנימה

סוגיית ה"קבלה", גם כאשר היא מוצדקת ונדרשת מאוד - זקוקה לעיבוד ועיכול נכונים, מבחינה נפשית ורוחנית. לפעמים העזרה בכירור העולם הפנימי (האישי, הזוגי, המשפחתי) מול הצורך בקבלת תמיכה וסיוע - היא חלק חשוב ביותר במכלול העזרה הנדרשת! וכעין זו כלול בעומק דרשת הלל הזקן בתלמוד: "די מחסורו אשר יחסר לו - אפילו סוס לרכוב עליו ועבד לרוץ לפניו". משום כך, יפה דרש רבי נפתלי, שזכה לפעול על עניי עירו שיסכימו להיות "מקבלים" לכבוד הפסח. ההלצה אמנם אמיתית, אך בעומקה טמון סוד החירות: אם כל השנה העניים (או "כל דצריך" - כל מי שמצפה לישועה בכל תחום בחיים: משפחה, רפואה, וכל חיסרון בחיי היחיד והציבור שמצריכים שינוי לטובה), נסחפים בזרם החיים ומנסים לצוף ולשרוד בשטף הצרות שמאיים תמיד להטביעם, הנה בהתקרב זמן חירותנו, יוכלו גם הם לצאת ממיצרי העוני המשפיל, ולשאת את גורלם מתוך בחירה, לקיחת אחריות ונקיטת צעדים חינוכיים לשם יציאה מן המצר למרחב - צעדים מעשיים, וגם עבודה פנימית שתזקוף את קומתם האמיתית: כל ישראל בני מלכים.

החופש לתת?

את העשירים עדיין צריך לשכנע - לתת. האם חשודים העשירים בעינינו בהעלמת עין? לאו דווקא. חזקה על העשירים שטובת עם ישראל לנגד עיניהם, אך לא די בכך. ה"עשיר" (בממון, בדעת, ביכולות וכישרונות, במשפחה לתפארת וכו') גם הוא צריך לצאת לחירות, ואולי יותר מכולם. **כי העני, החסר, לבו יודע את מרת נפשו, ומכיר היטב בחסרונו. אך העשיר - לכאורה בן חורין הוא כל השנה כולה, ואיך יתחדשו חיי באביב?** מה יזיז אותו קדימה ויוציאו לחירות עולם, ולא לחירות מדומה שאינה אלא עבדות ושיעבוד להרגלים ולמחויבויות חיצוניות ש"המעמד (הממוני, הקהילתי, החברתי וכו') מחייב" אותם? את העשירים, את העשירות שבתוכנו אנו נדרשים להוציא לאור, לתת לכוחותינו האישיים והלאומיים דרוה, לחזור אל עצמיותנו ולהיות בנים למקום ברוך הוא.

לשאלות והתייעצות
 amirduman@gmail.com

פעם אחת בשבת הגדול, דרש רבי אייזל חריף מסלונים דרשה עצומה בחריפות ובקיאיות בסוגיית "שיעור מצה", והיו הדברים שמחים כנתינתם מסיני, לשמחת לב בני העיר. ביציאתו מבית הכנסת, תפסו עני אחד ואמר לו: רבי, ומה יועילנו "שיעור מצה", כאשר "מצה" עצמה איננה בנמצא? מיד חזר רבי אייזל לבית הכנסת, עלה לבימה וקרא: רבותי! דברים שאמרת לפניכם טעות הם ביד! "שיעור מצה" להלכה ולמעשה הוא עד כדי שהיו מצות מצויות ברווח לכל בני העיר, ובפרט לעניים...

כזכור, הלכות הפסח ב"שולחן ערוך" מתחילות ב"שואלין בהלכות הפסח קודם לפסח שלושים יום", והרמ"א מבאר מיד שהמנהג החשוב ביותר הוא חלוקת "מעות חטיף" - "קמחא דפסחא" לעניים. כל שאר הדרשות והשאלות מתחילות אחר כך.

ופעם אחת, מסופר עוד, בשבת הגדול אחר דרשת היום, חזר הרב הצדיק רבי נפתלי מרופשיץ לביתו עייף ויגע. אמרה לו אשתו: מפני מה אתה עייף כל כך? אמר לה: גיעות הרבה יגעתי בדרשת, לעורר רחמי העשירים על העניים. הרי חג הפסח הקדוש ממשמש ובא, והמצות ביוקר, ואף שאר צרכי החג עולים בממון הרבה, ולרש אין כל, ואם אחי העשיר לא ירחם עליו - במה יעשה העני את חגו? אמרה לו אשתו: ובכן, האם הועילה דרשתך? אמר לה: הדרשה פעלה מחצה - העניים כבר מוכנים לקבל... (עגנון, תכריך של סיפורים, עמ' 141).

החופש לקבל

משעשע, כי לכאורה העני הוא ב"מצב צבירה" תמידי של "מוכן לקבל". האם יש צורך לשכנע אביון להסכים לקבל עזרה? מסתבר שלפעמים אכן כן, ואין זה משעשע כלל. הרבה אנשים מתקשים או ממאנים לקבל סיוע בתחומים שונים, מסיבות של כבוד עצמי, בושה, השלמה, חוסר הבנה ועוד. לא זו בלבד, אלא שגם כאשר העזרה ניתנת בפועל, השלכות ה"קבלה" עלולות להיות שליליות וכואבות, לטווח ארוך או לתחומי חיים נוספים. למשל הדבקת 'תווית', 'סטטיגמה' משפילה, הערכה עצמית ודימוי נמוך, כלפי פנים או חוץ, תלות שאינה נפסקת, וקשיים נוספים. כלומה,

שלחתי הציבור שלכם
 מבית מקור ראשון

רוצים להגיע למאות אלפי בתי אב בציבור הדתי? **איתנו אתם יכולים!**

- הפצה שכיחות של עליון פרשת השבוע
- מכירת כלל בתי הכנסת ברחבי הארץ
- הדרכת מודעות בבתי הכנסת
- ובריכויות חזיתיות
- דיור ישיר בכל רחבי הארץ

המטות מיוחדות:
 קטב קדם דפוס ודפוסים
 איפור וגימיק מודרניים בגיליון
 הידוק הידוק במיכות
 לפי חומרה אינטרטיים לילדים
 הכנסת אינטרטיים לילדים

לפניות:
 052-8908518
 0528908518@gmail.com

העלון מוקדש לזכר ועלוי נשמת גולדי טובה שורץ ז"ל
גולדי טובה בת הרב יוסף בנימין ז"ל
 אשה תמימה ואמיצה, זמירות ושבחות השם בפיה תמיד
 נפטרה בראש חודש ניסן תשס"ב

תנצב"ה
 גד שורץ

יסודות אמוניים בפרשה

הרב יורם אליהו ר"מ במכון מאיר

טהרת הדיבור וכח פעולתו

מוסיף על-כך ביאור רבנו הרצ"ה (שיחות הרצ"ה מועדים חלק ב' עמ' 61), "ראשית דבר קדושים תהיו... אתם תהיו קדושים, ואתם צריכים להיות קדושים ואתם מוכרחים להיות קדושים ואתם קדושים... הקדושה היא עובדת המציאות שלנו", אלא שזה צריך להתפרט במצוות, כמו שהבכור קדוש בעצם, ובכל זאת יש מצוה להקדישו, 'קדש לי כל בכור', כך ביחס לכלל ישראל, אתם קדושים, אבל יש עניין שעובדה זו תהייה מוכרזת, מודעת, מתבטאת על ידי האדם. לכן פותחים את הסדר בהכרזה הזו 'קדש': "להודיע קדושה, לגלות את תודעת היהדות, מצד מציאותנו הכללית ומצד כל אחד ואחד מאתנו".

זו דרגה שזכינו לה מכוחה של יציאת מצרים ואומרים לכל אחד מישראל, "קדש!", דע שאתה קדוש, תביע את עובדת היותך קדוש. ההודעה הזאת קובעת במציאות המעשית העובדתית ומגלה את הקדושה הנמצאת בפנים, בנשמה הנצחית. כל התורה שייכת לעניין הכללי הזה של קדושת ישראל, מוסיף הרצ"ה, מתוך זה יש התפרטות בפרטי המצוות. הקדושה של 'קדושים תהיו', מתפרטת בקדושה שבמצוות, ב'קידשנו במצוותי', ובמיוחד בפסח, זמן חירותנו, ומאכן באה ההודעה לכל אחד מישראל 'קדש'.

מדבר בעקמומיות, משהו לא תקין בפנימיות שלו וזה בא לידי ביטוי גם בחיצוניות שהיא גילוי המצב הפנימי של האדם, ואז מופיעה הצרעת (שיחות הרצ"ה ויקרא עמ' 207).

את הכוח שיש בדיבור שלנו קיבלנו ביציאת מצרים ונרמז הדבר במילה פסח= פה-סח, פה מדבר. מסביר הרב קוק זצ"ל, בביאור על ההגדה של פסח, שלכן נפתח סדר ליל הסדר, במילה 'קדש'. ומבאר הרב שמכוח המאורעות שאנו עוברים אנו מתגדלים ומתעלים, מכוח זה מקבל כל יחיד מישראל כוח חיים, עד שכל ציון, פעולה של טוב "שבכל נפש יחידה היא מוסיפה בו אור וחיי עולם לה ולדורותיה... עד שיש ביד כל אחד מישראל לתן כח קדושה מצדו אל היום לקדש את היום". ואת הכוח הזה, להוסיף קדושה, לגלות אותה במציאות, קיבלו עם ישראל ביציאת מצרים, מכוח ההתגלות המופלאה הזו, כוח האמת האלוקית שהוא מקור הקדושה הכללית של ישראל, הוא נתן לכל יחיד מישראל להתקדש בכוח עצמי ולהיעשות בזה מוכן להוסיף קדושה מיוחדת מצדו ליום. לכן במעמד הקדוש הזה של פתיחת ליל הסדר אנו מבטאים את הכוח שקיבלנו, וברגש קודש אנו קוראים לכל יחיד ויחיד מישראל להכיר את ערך פעולתו ואומרים לו 'קדש'.

שלמה המלך מלמד אותנו בספר משלי על ערך הדיבור באומרו כי החיים והמוות ביד הלשון. מסביר המהר"ל (נתיב הלשון, פ"א) שפעולת הלשון היא קלה מאוד, שלכל פעולה אחרת צריך איזה רצון, צריך איזו התעוררות לעשות את הפעולה, ולא כן פעולת הלשון, מיד שירצה לדבר הוא מדבר ולכן הכול תלוי בה. לפי זה מסביר רבינו הרצ"ה, שלאחר הסדר הנורמלי של בית ישראל, שהקב"ה הוציאנו ממצרים, נתן לנו תורה, בנה לנו משכן והשרה שכנינו, עוברת התורה מהכלליות הזו לטפל באדם הפרטי. היא מדריכה את האדם בכל מצביו בבית ובדרך. תחילה היא עוסקת באדם הבריא, מדריכה אותו בסדרי אכילה של מה כשר ומה לא כשר, בפרשת שמייני. ואחר-כך עוסקת בפרשתנו, באדם החולה. ראשונה לכל המחלות זו צרעת, שבאה בגלל לשון הרע. "תכנתו העיקרית של האדם היא כוח הדיבור, צלם אלוקים שבו מופיע בדעה ודיבור... הדיבור הוא גילוי והבעה של הפנים שלו. מכאן נובע, שהחולשה הראשונה של האדם היא חולשת הדיבור, האדם הוא אדם המדבר, (כמו שנאמר בבריאת האדם ויהי האדם לנפש חיה ותירגם שם אונקלוס לרוח ממלא-לאדם מדבר). אבל במומן של מדבר טוב, מדבר קודש, מדבר ישר" אבל כאשר הוא מדבר לא כראוי, מדבר על חברו,

עומק הפרשה

הרב אבן טרבלסי ר"מ במכון מאיר

בעור ודוקא בעורו ולא בבשרו ואין צריך לומר בפנימיותו⁵. עולה מכך שהצרעת שייכת לרובד החיצוני של החיים ולא לרובד הפנימי. וכאשר יש צרעת מבחוץ בעור הבשר זה סימן שהצרעת אינה טבועה בעצם הנפש אלא עצם הנפש מבפנים היא טהורה.

על פי זה מבאר הרבי מלובביץ' את צרעת המשיח בצורה מרתקת. דור הגאולה דורו של המשיח הוא דור מצורע. הגמרא⁷ אומרת שאין בן דוד בא עד שתהפוך כל המלכות למינות. כלומר, המציאות החיצונית תהיה מלאה בכפירה ובשלילה. אבל דווקא המצב הזה שבו הטומאה נמצאת ברבדים החיצוניים של החיים מעיד על כך שהטומאה נוקתה מפנימיות החיים.

הרב קוק זצ"ל⁶ מחדד את המבט הזה על דור הגאולה, דור המשיח. הגמרא⁹ אומרת שאין בן דוד בא אלא בדור שכולו חייב או כולו זכאי. מסביר הרב שכלל שטהרת עם ישראל מתגברת מבפנים כך הטומאה נדחקת יותר החוצה ומופיעה בחוץ. התיקון של עם ישראל מתפתח באופן שבפנימיות הנשמות יש אמונה וטהרה גדולים, אך ההתנהגות החיצונית נראית שלילית ורעה. וזו כוונת הגמרא שהדור גם כולו זכאי וגם כולו חייב. זכאי מבפנים וחייב מבחוץ. בפנימיות הנשמות יש הכשרה גדולה ושייכות אל הטוב, אך התרגום לעולם החיצוני מתקשה לבוא. המשך המאמר בעמוד 4 <

הצרעת ודור הגאולה

הצרעת נתפסת כנגע שלילי שבא על האדם בגלל עבירות, כמו לשון הרע גאוה ועבירות נוספות שמנו חז"ל¹. לאור זאת, מפתיע לגלות שבכמה מקומות חז"ל מקשרים את הצרעת לדמותו הנשגבה של המשיח. הגמרא² מספרת שאחיתופל

ראה מראה שפורחת בו צרעת ומזהה הסיק שהוא יהיה המלך שיחליף את דוד, כי הצרעת היא סימן למלכות. אולם הוא טעה, הסימן לא היה עליו אלא על נכדתו בת שבע שממנה יצא המלך שלמה. בנוסף, אליהו הנביא סיפר לר' יהושע בן לוי היכן יושב המשיח³, וסימן הזיהוי שמסר לו

שהוא מנוגע ויושב בין עניים סובלי נגעים. וכאשר הגמרא⁴ דנה בשמו של המשיח, אומרים חכמים ששמו הוא "חירא דבי רבי". ומבאר רש"י: המצורע מביתו של רבי, שנאמר "אכן חליינו הוא נשא ומכאובינו סבלם ואנחנו חשבנוהו נגע מוכה א-להים ומעונה" (ישעיהו נג, ד). השם מבטא את מהותו העיקרית של הדבר וצריך אפוא להבין מדוע אחד משמותיו של המשיח הוא מצורע. מהפסוק שמביאה הגמרא "אכן חוליינו הוא נשא" נראה שהמשיח הגואל של ישראל לוקח על עצמו

עם התקדמות הגאולה הולכת הטהרה הפנימית ופורצת החוצה לכבוש את המעוז האחרון שנשאר לרע בחיצוניות החיים.

עניינה של תורה, התגלות האלקות בתורה ובעולם, היא היינו הך עם העניין הלאומי שלנו, של ישראל. התגלות האלקות בתורה לא נתנה למלאכים ולא לגויים. יש סדר, מציאות ובריאה שאי אפשר לשנותם: נשמת העולם מתגלה על ידי עובדת היצירה של האומה הזאת, לא על כוכב מאדים אלא בעולם הזה, "יצב גבולות עמים - למספר בני ישראל"¹. לאומה הזאת יש ערך, לא פחות מהעמים, אלא עליון על כל העמים!² כמו שבאדם הפרטי נאמר "ויפח באפיו נשמת חיים"³, כן במובן פרטי אישי, בפנימיותו ובחיצוניותו, כך הוא באדם הציבורי, "אתם קרויים אדם"⁴, בגוף האומה ובנשמתה.

במובן זה יש להבין את דברי חז"ל: 'ישראל קודמים לתורה'⁵. מובן שכאשר מדברים בפלוני ופלוני מתייחסים לאדם כולו בשלמותו, בצד הרוחני והגופני שלו. אין הא בלא הא. אין ערך, עניין ומציאות לרוחני של האדם בלי הגופני, וכן לגופני בלי הרוחני. כך היא עובדת המציאות שלנו. אותו הדבר במובן האדם הציבורי, הלאומי. נשמת

ישראל, רוח ישראל, קדושת ישראל, סגולת ישראל, תורת ישראל והעניין האלוקי של ישראל מתגלה בגוף של ישראל ובכל מה ששייך לגוף של ישראל - המדינה והמלכות, הצבא והחקלאות. הכל חשבון אחד. לא תמיד זוכרים את החשבון הפשוט הזה, כמו שה' מסילת ישרים' אומר שצריך להזכיר את הדברים הפשוטים והיסודיים⁶. הגופני של האדם הוא גילוי של הרוחני שבו, האדם האמיתי; והרוחני של האדם מתגלה בגופני. כן הוא בציבור: גוף האומה הוא הגילוי של נשמת האומה. כשאומרים שישראל קודמים לתורה, מדברים על ישראל האמיתי, ישראל החי. בישראל החי יש פנימי וחיצוני, רוחני וגופני. ממילא מובן לכל בר דעת, שישראל הציבורי והלאומי כולל בתוכו, בהמשך אחד, במילה אחת, בעניין אחד את הגופני שלו ואת הפסיכולוגיה הפנימית שלו. ישראל החי כולל ממילא בתוכו את הפנים, את הנשמה שזוקקה להתגלות בכל העולם הזה. הנשמה המיוחדת, הספציפית, היחידה והמיוחדת שלנו היא התורה. כשמזכירים ישראל, יש כאן תורה. בישראל החי, בחיוניות של ישראל, ממילא יש תורה, סגולת

ישראל ובחירת ישראל.

כמו כן, מובן מאלי, שאם אין תורה, ללא נשמת החיים - אין ישראל! זה אותו הדבר. עניין ישראל הוא עצם התורה, במובן התגלות האלקות שיש בתורה בכלליותה. מנשמת ישראל, מהעניין האלוקי שבתוך מציאות ישראל, נובע השפע הגדול של כל הים הגדול של תורה שבכתב ותורה שבעל פה, ו"גידיל תורה ויאדיר"⁷ בכל לימוד וקיום התורה, בכל הפרטים. התורה כוללת את הכול. עצם הנשמה של ישראל, עצם התגלות האלקות שיש בעולם, זה ישראל ותורה ותורה וישראל, ישראל החי, הגופני, הלאומי, הוא ישראל. ומכאן, פרטיה של תורה בכל צדדיה. זה עניין ישראל ותורה⁸.

1. דברים ל"ב ח'.
2. על פי דברים כ"ו י"ט.
3. בראשית ב' ז'.
4. יבמות דף ס"א ע"א א'.
5. תנא דבי אליהו רבה פרק ט"ו.
6. הקדמת מסילת ישרים.
7. ישעיהו מ"ב כ"א.
8. ע"פ שיחות הרצ"י אורות התחיה פרק מ"ב עמ' 323-5.

הניצחון על הרוע הוא ניצחון העולם כולו

אגדה - עמק שהושוו שם כל האומות והמליכו את אברהם עליהם לנשיא אלקים ולקצין". בנקודת הזמן הזאת של ההיסטוריה, עיני העולם היו נשואות לאברהם אבינו שמיגר את הרוע שהשתולל בעולם ולכן מנהיגי האומות המליכו את אברהם עליהם ב"עמק הפלגה", כי הם ראו בו את קברניט המוסר והצדק של העולם (ב"ב צא, א-ב ובמהרש"א).

בימינו, אנחנו ממשכים את דרכו של אברהם אבינו ועומדים בחזית נגד הרוע והאכזריות בעולם. "כל העולם הנאור והמוסרי מתבונן בנו בציפייה דרוכה לראות האם הטוב והמוסרי ניצח את הרע והאכזרי. זהו ההקשר הרחב של מלחמתנו, לא פחות" (האלוף דוד זיני). אנחנו עם הנצח וננצח!

שבעזרת ה', הטוב והצדק ניצחו. "וַיִּחַלֶּק עֲלֵיהֶם לֵילָה הוּא וַעֲבָדָיו וַיִּפְּסוּ וַיִּרְדְּפוּם עַד חוּבָה אֲשֶׁר מִשְׁמָאל לְדַמְשֶׁק". אברהם אבינו מנצח את ארבעת המלכים ומשחרר את השבויים: "וַיֵּשֶׁב אֶת כָּל הָרֶכֶשׁ וְגַם אֶת לוֹט אָחִיו וְרָכְשׁוֹ הַשֵּׁבִי וְגַם אֶת הַנְּשִׂים וְאֵת הָעָם".

לאחר ניצחונו של אברהם אבינו, אנו מוצאים את התיאור הבא:

"וַיֵּצֵא מֶלֶךְ סֹדֶם לִקְרָאתוֹ אַחֲרָי שׁוּבוּ מֵהַכּוֹת אֶת כָּדָן וְלָעֶמֶר וְאֵת הַפְּלִיזִים אֲשֶׁר אִתּוֹ אֵל עֶמְקֵי שָׁוִי הוּא עֶמְקֵי הַמֶּלֶךְ".

מדוע טורחת התורה להזכיר את הגעתו של אברהם אבינו לעמק שווה? ומה ניתן ללמוד מקריאת שמו של המקום 'עמק המלך'?

רש"י מביא את דברי חז"ל שמשמעותן של המילים 'עמק שווה ועמק המלך' הן שהמליכו את אברהם על כל העולם, וכולם בשווה בחרו בו: "ומדרש

לפני כארבעת אלפים שנה הרוע והאכזריות השתוללו בעולם. ארבעת המלכים החזקים ביותר בעולם יצאו למסע הרג למרחק של אלף ק"מ מאזור עיראק לאזור ים המלח. הם רצחו חפים מפשע ולקחו שבויים וביניהם את לוט, בן אחיו של אברהם.

אברהם אבינו שומע מה שקרה ויוצא מיד למלחמה למען הטוב והצדק ולשחרור השבויים. "וַיִּשְׁמַע אַבְרָם כִּי נִשְׁבָּה אָחִיו וַיִּקֶּן אֶת הַנְּיָקִיו קִדְיִ בֵּיתוֹ שְׁמֹנֶה עָשָׂר וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת וַיִּרְדֹּף עַד דָּן" (בראשית יד, יד).

למרות שארבעת המלכים היו הכוח הצבאי החזק ביותר בעולם באותה תקופה, אברהם אבינו אינו מתייאש, אלא הוא יוצא למלחמה בכוח האמונה

לטגובות: gemarabemunah@gmail.com

באר האבות
אברהם העברי

סיפורו המרתק של אברהם העברי, ירוש שושלת שומרי הסודות האלוהיים.

על פי שיעורי הרב יהודא לאון אשכנזי (מניטו) זצ"ל.

כרך ראשון בסדרת הספרים 'סיפורם של אבות האומה'.

מאת גבריאלה בן שמואל

492 עמ' כ. קשה

ניתן להזמין בטלפון: 02-9973168

או באתר **החדש**: www.ChavaBooks.co.il

ניתן להשיג את כל ספרי ההוצאה

בידני ספרים רח' אבן ישראל 3 ירושלים

היא המביאה לטהרה הפנימית. ועם התקדמות הגאולה הולכת הטהרה הפנימית ופורצת החוצה לכבוש את המעוז האחרון שנשאר לרע בחיצוניות החיים. עד שגם הצרעת החיצונית תעבור והמשיח יקבל שם חדש.

1. ערכין טז
2. סנהדרין קא:
3. סנהדרין צח.
4. שם צח:
5. אור החיים שם
6. לקוטי שיחות חלק כב
7. סנהדרין צז.
8. אדר היקר עמ' קח
9. שם צח.
10. עין איה שבת פרק שישי פסקה צ

המשך המאמר של הרב טרבלסי מעמוד 3 < וזה פשר ההלכה בהלכות צרעת שכולו הפך לבן טהור. כי כאשר כל הטומאה יצאה החוצה, בפנים נשארה טהרה גדולה. ובלשון הרב: "בן דוד בא גם בדור שכולו חייב וסימנך כולו הפך לבן טהור, המשיב בגילוי את כל הרע לכליון ודחיפה לחוץ"¹⁰. ההבשלה הפנימית של הנשמות לטוב באה לידי ביטוי כאשר הנשמה מדברת. כמו דוגמאות רבות של חיילים ולוחמים שהיו מוכנים למסור את עצמם בשביל חיים של אחרים. לכן מצרוע הוא שמו של המשיח בדור הגאולה. שבו דווקא התגברות הסימנים החיצוניים של הטומאה

"מדובר בהשקפת עולם שאינה מבדילה בין טוב ורע. במקום זאת, היא גורסת שהעולם בנוי באופן בינארי על חלוקה דיכוטומית בין בעלי הכוח לחסרי הכוח". על האנטישמיות החדשה ועל העיתונאית שחשפה את צביעות המערב ביחס לטבח שמחת תורה.

הצדוק, מכיוון שלהודות שזה לא המצב פירוש להודות בכך שכל השקפת עולמם אינה רק שגויה, אלא גם מעוותת מוסרית".

"בסופו של דבר, השבעה באוקטובר חשף עד כמה האידיאולוגיה של השמאל אינה קשורה בערכים, וכמה היא סובבת סביב כוח - ובאופן ספציפי סביב השימוש בסטטוס הקורבנות לכאורה של אדם או קבוצה, כשיטה להפעלת כוח. זו שיטת הפעולה של השמאל בזמננו: העמד פנים שאתה חסר כוח כדי להפעיל כוח. זעק אודות הדרתך כדי להשתיק אחרים. צווח אודות דיכוייך כדרך להביא לפיטורי הבוס שלך כדי לתפוס את מקומו, או כדי לגזול מיריביך את זכות ההצבעה..."

אתיקה של אחריות

במקומות רבים בכתביו, חוזר הרב זקס על ההבדל בין אתיקה של אחריות לאתיקה של קורבנות: "כשדברים רעים קורים לאדם או לקבוצה, אפשר לשאול שתי שאלות: 'איך אפשר לתקן את המצב?' או 'מי עשה לי את זה?' כשאני שואל את השאלה הראשונה אני מגדיר את עצמי כנושא, כסוכן מוסרי, כעצמי אחר. כשאני שואל את השאלה השנייה, אני מזהה את עצמי כמושא, כקורבן; וקורבן יכול לחוש רק טינה וזעם" (שם, עמ' 176).

"בקורבנות יש קסם רב. הקורבן נהנה מאהדה ומהשעיית השיפוט המוסרי. אבל ההפסד גדול מן הרווח, כי כשאדם מגדיר את עצמו כקורבן - האנטישמים עושים זאת תמיד - הריהו שולל דרך קבע כל חובה לנהוג באחריות" (שם).

השעה האפלה שבה נמצאת הציוויליזציה האנושית כעת איננה אלא שיקוף של אותן תיאוריות מעוותות הגורמות לאוהזים בהן לעמוד לצידם של הרוצחים הברכריים ביותר בהיסטוריה האנושית. וכך חותם הרב זקס את דבריו:

"דווקא משום כך חייבים הדואגים לחירות, לדמוקרטיה ולשלטון החוק להזכיר לנו שוב ושוב כי בטווח הארוך האנטישמיות פוגעת באנטישמים עצמם לא פחות מכפי שהיא פוגעת ביהודים. תרבות הקורבנות האופנתית כל כך היום אינה משררת את הקורבן, אלא מנציחה את מעמדו כקורבן" (שם). הנה סיבה טובה נוספת להיזכר מדוע המלחמה הנוכחית איננה רק למען הישרדותנו הלאומית אלא למען הישרדותה של הציוויליזציה האנושית כולה. לא פחות.

באוקטובר¹ הבהירה את הצביעות המזעזעת של העולם ה"נאור" ביחס לאלמות הקשה שהופנתה כלפי יהודים בטבח הנורא בשמחת תורה. צביעות שהשתקפה בשתיקה רועמת ממי שאמונים על זכויות אדם בכלל וזכויות נשים בפרט. בדבריה שפכה אור על התיאוריות ההרסניות שמשרתות כעת את אותה אנטישמיות עתיקת יומין. להלן חלקים מדבריה החשובים:

"איך הגענו עד הלום? יהיה קל מדי לומר שפשוט מדובר באנטישמיות. כמובן, הרבה מזה נובע מאנטישמיות עמוקה. אך הליבה האמיתית נובעת מאידיאולוגיה זהותנית אותה אימץ השמאל כולו על קירבה ועל כרעיה... מדובר בהשקפת עולם שאינה מבדילה בין טוב ורע. במקום זאת, היא גורסת שהעולם בנוי באופן בינארי על חלוקה דיכוטומית בין בעלי הכוח לחסרי הכוח. היא מייחסת מידות טובות באופן אוטומטי לאלו שהיא רואה כחלשים, ורשע טבעי לאלו שהיא רואה כחזקים. התשובה לשאלה באיזה צד אתה נופל תלויה במוצא שלך. במגדר, בנטייה המינית, בזהות הלאומית או בדת. כך למשל אנשים שחורים (או כל מי שאינו לבן) הם כולם מדוכאים וחלשים ולכן גם נאצלים וטובים, בעוד הלבנים כולם הם מדוכאים רבייכוח ולכן פגומים מוסרית".

ה"חלש" תמיד צודק

"זהו", לדבריה של אונגר סרגון, "המקור לאנטישמיות העכשווית אשר פשתה בשמאל העולמי במאה ה-21. כל יהודי מוגדר כאדם לבן ולכן בהכרח גם אדם רע. הפלסטינים לעומת זאת מוגדרים כ"לא לבנים" ולכן בהכרח טובים. וזה כולל גם את חמאס".

"בסולם הדיכוי המעוות הזה הפלסטיני תמיד יזכה לעדיפות על פני היהודי, ולכן השמאל הדוגל בהשקפה זו תמיד יתמוך בפלסטיני בכל מקרה של סכסוך. על היהודים חלה כל האשמה והאחריות ועל הפלסטינים לא חלה שום אחריות. כל דבר רע המתרחש בין שני הצדדים פשוט לא יכול להיות באשמת הפלסטיני, משום שלא ניתן להאשים אנשים חסרי יכולת פעולה אוטונומית. הם תמימים וזכים כילדים".

"עבור השמאל... לחלש אין שום מחויבות לפעול באופן מוסרי, מפני שמיקומו על סולם הדיכוי פירושו שאין הוא יכול לפעול כלל - הוא מוגדר מראש כבעל מידות טובות, ללא קשר למעשיו. וזה כולל גם את המחבלים... כך אנשי שמאל כיום זוקפים את האשמה במעשי הזוועה הברוטליים של חמאס נגד נשים ישראליות לחובת הכוח העודף שיש לישראל. הם פשוט לא מסוגלים לחלץ את עצמם מן המחשבה שחמאס הם הצד

בשבת שעברה פגשתי בחזרה מבית הכנסת של הוריי ברחובות את אחד השכנים. המבטא שלו מסגיר שעלה מאמריקה, אם כי הדבר היה לפני שנים רבות, אי אז בשלהי שנות השבעים של המאה ה-20. הוא סיפר לנו על מה שמתרחש כעת באמריקה ועל הפחד שבו חיים שם יהודים. "הצעד החכם ביותר שעשיתי בחיי", כך אמר לנו, "היה העלייה ארצה. החברים שלי אמרו לי שאני מטורף ושהחיים בארץ הם סכנה ומה יש לי בכלל לחפש שם. אבל לא הקשבתי להם, ותראו עכשיו, אנחנו כאן הולכים בארץ כמו מלכים בעוד קהילות שלמות שם חייבות קוד סודי לכניסה לבתי הכנסת".

דבריו גרמו לי להתרגשות רבה, ולא מפני שהיה בהם משהו שלא ידעתי. כולנו הרי מעודכנים באופן שוטף במה שמתרחש מעבר לים. דבריו ביטאו מבחינתי את העובדה שלעיתים אנשים חיים בכלא תודעתי שנדמה בעיניהם כחופש מוחלט. כלוב של זהב. יתרה מכך, הם רואים בכך ביטוי לקדמה ולעליונות מוסרית. אלא שהאמת הפוכה לגמרי.

הרב יונתן זקס, שגדל בסביבה נוצרית ואף התחנך בילדותו במוסדות נוצריים כתב: "כילה, כשהגענו לקטע בהגדה המספר על שנאת ישראל לאורך הדורות - שלא אחד בלבד עמד עלינו לכלותנו' - הרגשתי בחוש שהמילים האלה מתייחסות לעידן שעבר מן העולם. הן תיארו אולי את חוויית הדור של הוריי, אבל לא את חוויית הדור שלי. ככל שהתבגרתי הלכה תחושה זו והתעצמה. האמנתי כי השואה לימדה את האנושות את המילים 'לעולם לא עוד'.

"טעיתי. האנטישמיות בלבוש חדש וארסי - המתמקדת כיום בקיום היהודי הקיבוצי במדינת ישראל אך תוקפת יהודים ומבנים יהודיים בתפוצות - שבה והרימה את ראשה..." (פסח על שום מה?, הרב זקס, שלא אחד בלבד, עמ' 168).

מלחמת מעמדות

את האנטישמיות החדשה ניסח הרב זקס על ידי שימוש במשל מעולם הנגיפים: "נגיפים פועלים ביעילות כשהם משכנעים את המערכת החיסונית של הגוף שהם חלק מהגוף עצמו. נגיפים מפתחים מוטציות כדי שיראו כאילו יש בהם תאים שאינם אויבים אלא ידידים". המיתוס החדש שנוולד האשים את מדינת ישראל, באופן אוטומטי, בכל שיבוש בסדר העולמי. וכך לתוך כלים חדשים, נוצקה אותה שגאה עתיקה וקמאית ליהודים.

בתיאור אונגר סרגון היא סגנית עורך מדור הדעות במגזין ניוזוויקי. הרצאה קצרה שלה שהתקיימה במסגרת פרק בסדרת הוויכוחים "להתמודד עם 7

1. בעריכת פרופ' גבריאל נוח ברהם במסגרת מכון טלוס - פול פיקון, בפרק "אלימות מינית, פמיניזם, וטבח חמאס" (הגרסה הכתובה פורסמה באנגלית במגזין Spiked, והופיעה לאחרונה באתר מידה, ברשותם וברשות המחברת).

בניית הזוגיות ע"י ההכנות לפסח

לקראת חג החירות, ניקוי החמץ החיצוני מזמן לנו ניקוי חמץ פנימי, כדי להגיע לחירות אישית. זה גם הזמן לבנייה זוגית מחודשת, מתוך חירות אישית שתיצור גם חירות בזוגיות.

תקופה זו מאופיינת במתחים רבים. הפניות לייעוץ זוגי נעשות תכופות יותר, כי המריבות נעשות תכופות ועוצמתיות יותר. בחיי השגרה, יש שמטאטאים את הקונפליקטים "מתחת לשטיח" שהם בבחינת חמץ, מפני שמחמיצים את האפשרות לצמיחה זוגית באמצעות ניהול קונפליקטים. ההכנות לפסח, מעלות את הקונפליקטים "מעל השטיח" וההכנות לפסח, הם הטריגר שמעלה את קשיי בני הזוג.

בני זוג מתארים את הציפיות, כיצד רצו להגיע לחג מתוך שמחה ועזרה הדדית, אך מתאכזבים בכל פעם מחדש והאווירה לקראת החג מלווה במתחים וכעסים.

כל צד מנסה למשוך את השני לציפיות שלו, עם הוכחות הלכתיות או הסברים הגיוניים, וכך נוצרת זוגיות רעילה שמשפיעה גם על בני המשפחה. למרבה האכסור, אמנם ניקוי את החמץ החיצוני, אך החמץ הפנימי הלך ותפח כך שמגיעים לחג עם מפת נפש שמשפיע גם על ימי החג.

יש להבחין בין התנגדות עניינית לבין התנגדות שמציפה קונפליקטים סמויים. בהתנגדות עניינית, בני הזוג מדברים באופן ענייני על הקונפליקט עצמו. בהתנגדות שמסתירות בעיות רגשיות, יהיו תגובות כמו כעס, שליטה, פגיעות, חוסר שיתוף

פעולה, או תחושה עמומה שמשוהו לא נעים קורה ביניהם והאווירה נעשית מתוחה.

בני זוג נשואים, חיים בנוכחות מלאה ובבחירה הדדית. הם שונים זמ"ז ועם זאת, הם בונים מטרות משותפות שמתוכנן הם פועלים ביחד.

אם כך, כיצד ניתן להגיע להכנות המרובות לחג, מתוך יחד משותף?

תחילה - להציב **מטרות משותפות**, מעין wase. כיצד רוצים להיכנס לחג? מה הכי חשוב? לשים לב שהמטרה תהיה להתייחס לז"ז, תוך כדי הניקיונות, באווירה שמחה ובחוויה משפחתית מהנה.

תכנון מוקדם- לעיתים יש הרגשה שהחג הגיע ללא התראה מראש. ובכל זאת, כשלוקחים אחריות יוצרים תיאום ציפיות וחלוקת תפקידים. ייתכן שלמרות זאת יהיו מצבים לא מתוכננים שישבשו את ההסכם. כאן נדרשת קבלה של המציאות ויצירת סדר עדיפות מחודש, מתוך הבנה ששניהם עושים את המקסימום שהם יכולים.

לדוגמא, האשה מבקשת מבעלה שיבצע את מה שסיכמו שיעשה, שבוע לפני החג, כדי שהיא תהיה רגועה. הוא אומר שעקב עבודתו, הוא לא יספיק כפי רצונה. אם מערכת היחסים ביניהם חיובית, היא תקבל זאת בהבנה, או שתיתקח על עצמה לעשות זאת ללא טרזניה. כשמערכת היחסים שלילית, היא תכעס ותפיגע ותתלונן שלא אכפת לו ממנה, שהוא עושה לה דווקא וכד'.

יש מצבים של חוסר הסכמה, עקב **תכונות אופי**

שוונות ומנוגדות. לדוגמא, אחד מבני הזוג דחייך ו/או עם קשיי קשב וריכוז והשני מסודר ומדייק בזמנים, כשכל צד מודע לשני ומכבד, למרות אי ההסכמה - תהיה התחשבות הדדית. זו הזדמנות לומר זל"ז שרואים את הרצון הטוב ואת מה שכן נעשה, גם אם אינו תואם את הציפיות. באופן כזה, ממשיכים להרגיש יחד ולשמוח בעשייה, כפי המטרה המשותפת שיצרו.

כשיש אווירה נעימה ותחושת שייכות, הילדים חשים בכך ומרגישים שותפות בהכנות, ועם כל העומס, תהיה חוויה משפחתית מהנה. לפעמים עדיף שאחד מבני הזוג, או ילדים גדולים, ייצאו לטייל עם הקטנטנים. הרווח כפול, ההכנות יעילות יותר ומתקבלת תחושה של בילוי ורוגע. מתוך כך, נבנית קומה נוספת בזוגיות ובמשפחה.

ייתכן שאחד מבני הזוג **לא מוכן** לשתף פעולה בתכנון משותף. למרות זאת, הבחירה של כל אחד נתונה בידו. אם למרות זאת, האחד בוחר לחיות ברוגע ובשמחה עם כל מה שיקרה, הוא יידע להבליג ולקבל ולבחור כל פעם מחדש כיצד להתנהל. כי הוא יודע שיש לו בכך **רווח אישי**, **בעבודת המידות ובשמחה**. בעקבות כך, תיתכן השפעה חיובית על מי שלא משתף פעולה וגם במקרה כזה, הזוגיות והמשפחתיות יהיו חוויות מקדמות ויהיה ביעור חמץ אמיתי - החמץ שבלב.

לתגובות ולשאלות וכן להצעת נושאים המעניינים אתכם - estervavr@gmail.com

חינוך עד הלב אורית דהן*

ויורד לפרטים.

שלב 2 מה הרגיש כל איש מישראל במצב הזה? זו הזדמנות להמחיש לעצמנו מה המשמעות שבכ"ז זועקים אל ה' עד אשר שוועתם עולה. מה זה אומר? מה הם מרגישים? כדי לחוש זאת ניתן להיעזר בפרטי לבוש שיעזרו לנו להיכנס לדמות ולחוש אותה. היכולת להיכנס לדמות הילד במצרים מחייה את התמונה גם עבורנו.

שלב 3 כאשר אני מרגיש כמו שהרגישו ישראל במצרים, מה עובר עלי? איך אני פועל? מה אני הייתי עושה?

מכאן נוכל להיפגש מחדש בגודל הישועה. שליחותו של משה, מכות מצרים, קורבן פסח מצרים, היציאה וקריעת ים סוף.

לאחר החוויה העמוקה של השעבוד מובנים דבריו של האדמו"ר מפאסצנה על היציאה בריקוד. כדי להגיע לחוויה זו לבילי הסדר, חשובה ההכנה כבר עכשיו. זה הזמן לחבל את הניקיונות במשימות לילדים להכין פריטים שיבטאו את המצבים השונים בשעבוד מצרים.

בשבוע הבא נרחיב עוד ובע"ה נעניק ערכה לילי הסדר.

*אורית דהן, מנהלת נועם בנים ומנחת קורסים לאימון רגשי בשיטת התדר. לתגובות: orittguvot@gmail.com
ניתן לשלוח שאלות ובקשות לנושאים במייל המצורף.

"והגדת לבנך" - במלל ובחוויה

בימים אלו אנו טרודים בהכנות לחג. ניקיונות וקניות הולכים יד ביד. לצד ההכנות הרבות עומד לנגד עינינו ליל הסדר. כל ההכנות יש להם יעד ברור - להגיע לליל הסדר ולקיים את המצווה: "והגדת לבנך".

ההכנות לפסח אינן המטרה. הם מעין הכשר מצווה לקראת קיום מצוות החג.

ההכנות הטכניות חשובות ונדרשות ולצדן נדרשת הכנה פנימית. ליל הסדר אינו רק זמן שבו אנו מזכירים את יציאת מצרים, את זה אנו עושים מידי יום ביומו. לבילי הסדר אנו חווים את הגלות והגאולה של מצרים. אוכלים את המרור לצד אכילת המצה.

איך נכין את הילדים לקראת ליל הסדר? איך ננהל את ליל הסדר כך שנקיים: "בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים"? לצד זה עולות השאלות - עד כמה ניתן מקום לקושי השיעבוד? האם נחשוף את הילדים לסבל הגדול? ואולי זה לא מתאים לילדים צעירים?

האדמו"ר מפאסצנה ממחיש את גודל הסתר הפנים בהם נמצא הילד במצרים ומדריך אותנו לחוות יחד את הפסוקים:

"ויש אשר בפה ישרא' ילד תמים, אבי, אמי, ואיך זה נצא והנוגש יכה אותנו. זכור נא אבי, כאשר רק נתרשלת אז לקום, איך הכה אותך הרשע הזה, כמה שבועות חלית אחרי זה... ויגער בו אביו לאמור, היכול יוכל הנוגש להרע לנו בשעה שעלה ברוצן ד' לגאלנו?

ויבך הילד התמים ויוסיף לשאול, ואיך זה התאפק ד' מבלי הושיע אותנו עד עתה מצרותינו הכל כך רעות!...?

לחות את הגאולה עצמה של יציאת מצרים, השופכת אור אחר על כל ניסיונות העבר: אי אפשר להם להילדים להתאפק יותר, הם קופצים ממקומותיהם מוקדים ומרגנים בקולותיהם הזכים והוריהם עוזרים להם ומכים כף אל כף, ברוך הוא וברוך שמו... כל אנשי הבית כבר מוקדים, ומבית לבית, ומשבט ישראל לשבט, וכל ישראל מרגנים וכולם יחד מוקדים, שם בארץ מצרים בלהות מות ואבדן, זעקת שבר וייללת פתנים, וכאן בארץ גושן אורה ישועה ושמחה, שירה וזמרה לד', ומלאכי מעלה שמחים עמם ואומרים ברוך ד' אלקי ישראל, והקב"ה שמח עמם, ומתוך שירה וזמרה כזו בני ישראל יוצאים מצרים. לא הליכה ממצרים רק ריקדה משם היתה" (הקטעים מהספר: הכשרת האברכים, עמ' לג).

האדמו"ר מפאסצנה מנחה אותנו לחוות עם הילדים את אשר עבר עלינו במצרים. מצוות "והגדת לבנך" שמה דגש על החוויה דווקא. "להיכנס לנעליים" של הילד שחי בשעבוד מצרים. איך עושים זאת?

כדי "להיכנס לנעליים" של האחר יש שלבים ברורים ומסודרים. נוכל לחלק זאת לשלושה שלבים מרכזיים **שלב 1 תיאור העובדות**. פירוט מדייק של מה היה. לצורך זה ניתן להיעזר במדרש שמרחיב את הדברים

תזריע

ענו על החידות בדף הפרשה באתר ערוץ מאיר לילדים ואולי תזכו בפרס!
זוכה מפרשת שמיני: מיכלי אדלר!

מצאו למה התמונות רחמות

המונח בפרשה

מחלה רוחנית?

פרשיות השבוע תזריע ומצרעי עוסקות בעקר בנגעי הצרעת. הצרעת הייתה מחלה מאוד משנה, כי מצד אחד היא פגעה בגוף האדם - כמו כל מחלה - אך מצד שני, במקום שהאדם המצרע ילך לרופא, הוא היה צריך ללכת לכהן שיחליט אם הוא טמא או טהור. מה הקשר בין מחלה גופנית לבין הלכות טמאה וטהרה? חכמינו מלמדים אותנו שהצרעת באמת לא הייתה סתם מחלה. זו הייתה מחלה רוחנית, שנבעה ישירות מפעשים רעים של האדם. לכן המחלה הזו הייתה קימת רק בתקופות בהן עם ישראל התנהל ברמה רוחנית גבוהה, ומי שהיה חוטא לפעמים היה נענש בצרעת.

גם בימינו שהצרעת אמנם אינה קיימת, עדיין נתן ללמוד שהמעשים שלנו משפיעים גם על העולם הרוחני וגם על העולם הגשמי. כדי שנחיה בעולם טוב וישר יותר עלינו לנהל בדרך טובה כלפי אלוהים וכלפי האנשים שסביבנו.

ישי, ערוץ הילדים

שאלות בפרשה

1. באיזה גיל מקיימים את מצוות ברית המילה?
2. מי מטמא או מטהר את המצורע?
3. מהו הצבע של צרעת העור?
4. לכמה ימים מסגירים את המצורע בכל פעם?
5. במה עוסקת "פרשת החודש"?
6. האם מותר לבשל את קרבן הפסח במים?

המלצה השבוע

הגיע הזמן להתכונן לחג הפסח! צפו בעונת חג הפסח מתוך הסדרה "שמשיון חוגג חגים!"

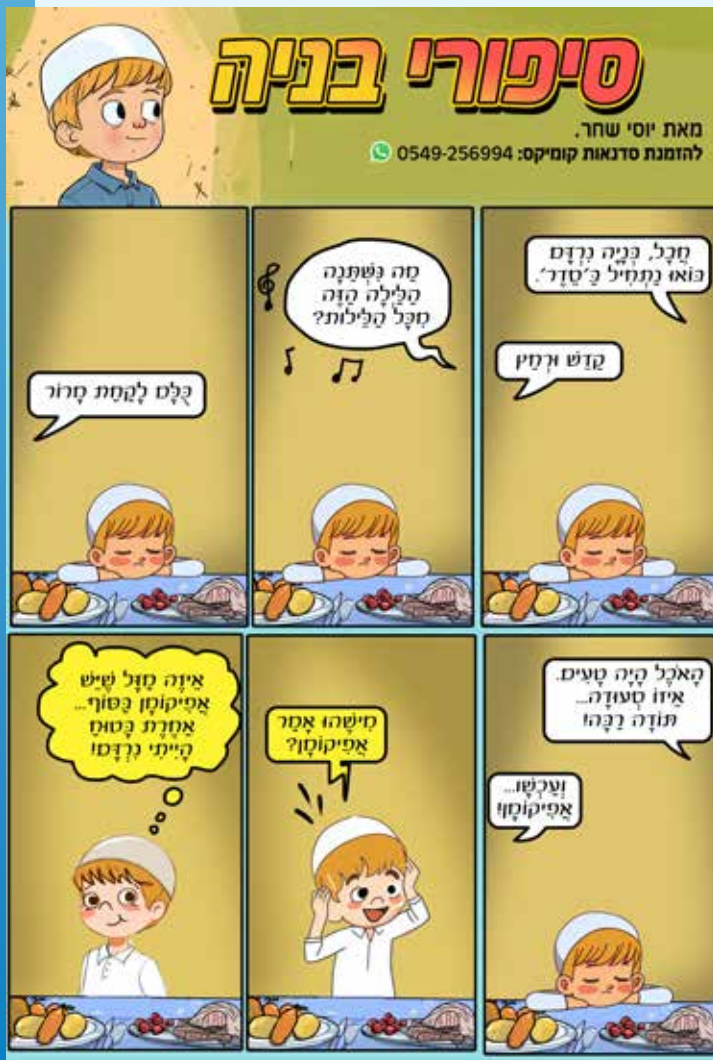
חידה

בהלכות הסנהדרין כתוב שאם כל הדיינים אומרים שהנאשם חייב מיתה - הוא זכאי! איזה דין דומה יש בהלכות המצורע בפרשת השבוע?

איך קוראים לטבח שמשבח את ה' כל הזמן? איש-טבח-שמא!

למה בקבוקים תמיד מאחרים? כי יש להם פקקים...

למה אפיקומן לא מחפש את עצמו? כי הוא מצה...

תנאי הגאולה שנים המה: החירות העצמית, חירות הגוף מכל שיעבוד זה, מכל שיעבוד הכופה את צלם אלקים אשר באדם להיות משועבד לכל כח אשר הוא מוריד את ערכו, את תפארת גדולתו והדרת קדשו, והחירות הזאת אינה נקנית כי אם על ידי חירותה של הנשמה, חירות הרוח מכל מה שהוא מטה אותו ממסילתה הישרה והאיתנה היצוקה במהותו העצמית. אבל אלה שני סוגי החירות אינם באים... כי אם על ידי הביעור מכל גבולו את כל דבר המעכב את חירותו, שזה חמצו השאור שבעיסה שהיזקו מצוי ביותר בעת אשר אור של גאולה מתנוצץ עליו...

מאמרי הראי"ה, חירות וביעור חמץ עמ' 158

על סדר היום

הרב שלמה אבינר

חזק ואמץ

ש: מלחמה זו קשה! מתי תיגמר? הרוגים, חטופים, פצועים! מאיפה לאגור כח?
 ת: מהידיעה מראש שמלחמה היא דבר קשה, המצריך אומץ וגבורה.
 בכניסתנו לארץ, ריבוננו של עולם ציווה שלוש פעמים ליהושע בן נון: חזק ואמץ!
 א. הראשון הוא "חזק ואמץ, כי אתה תנחיל את העם הזה את הארץ אשר נשבעתי" (יהושע א, ו). כלומר התיישבות, התנחלות, בניין הארץ, כלכלה (עי' רש"י).
 ב. השני: "רק חזק ואמץ מאוד, לשמור לעשות ככל התורה אשר ציון משה עבדכי" (א, ח), כלומר קיום תורה ומצוות (עי' רש"י).
 ג. שלישי: "הלא צויתך חזק ואמץ, אל תערוץ ואל תחת" (א, ט), כלומר מלחמה (רש"י).
 שלושה דברים לא פשוטים המצריכים מאמץ, התמדה, מסירות, עקשנות: כלכלה, ביטחון, תורה.
 חזק ואמץ!

אנו בתסבוכת - כיצד נצא?

תסבוכת כפולה. אנו בתסבוכת כפולה מבחוץ ומבפנים. מבחוץ, מלחמה נגד ערבים, וכן כל העולם נגדנו, מי יותר ומי פחות. מבפנים, ויכוחים קשים, עד כדי חשש מפילוג. בסיכום, סבל רב. איך יוצאים מזה?
סיבת הסיבות. כמובן, כדי לפתור את הבעיה יש לדעת סיבתה. הרמב"ם מביא במורה נבוכים: איזהו חכם, היודע דבר בסיבותיו. דא עקא, אנשים שונים מציינים סיבות שונות. אז מוטל עלינו לברר מהי סיבת כל הסיבות, הן כלפי פנים והן כלפי חוץ.
הבעיה בפנים. הבעיה בפנים פשוטה מאוד. כדי לבנות מדינה צריך כלכלה וביטחון, אך לא די בכך, צריך אמונה ורוח. במילים אחרות: גוף ונשמה. כמו שלכל אדם יש גוף ונשמה, כך הוא לגבי האומה. או אם תרצו: חומריות ורוחניות, מטריאליזם ואידיאליזם. או יותר טוב: חול וקודש. יש לבנות קומה של קודש.
הבעיה בחוץ. רבים חשבו שאם נקים מדינה, האנטישמיות תיעלם, טעות. המלחמה העכשווית אינה נובעת מסכסוך טריטוריאלי וכדומה, שאפשר לפתור על ידי מערך ויתורים. השנאה היא עקרונית, כדברי הרמב"ם באיגרת תימן, המהר"ל בגבורות ד', הגר"א בפירושו על ההגדה, מרן הרב קוק בספרו אורות. השנאה היא לא רק נגד גוף האומה אלא נגד נשמת האומה, באופן מודע או לא מודע.

הפתרון. אז מה הפתרון למעשה בסבך הזה? הפתרון לכלל הוא כפתרון לפרט. הפרט נתון במלחמה פנים ואחור, כדברי מסילת ישרים בהתחלה, לכן הוא צריך משהו למעלה ממנו שיראה לו את המסילה לצאת מן הסבך. וכן לגבי המדינה, יש לחבר את המדינה-מעשה למדינה-נשמה **מי אתם.** אולי תשאלו: וכי מי אתם, דלים וחדלים, להתיימר להציע לנו פתרונות?! אלא כמובן, זו לא המצאה שלנו אלא של מרן הרב קוק, ואחריו תלמידו המוחלט רבנו הרב צבי יהודה, ואחריו תלמידו המוחלט מו"ר הרב צבי טאו.

שלושה שלבים. אם תרצו, אלו שלושה שלבים: מסילת ישרים של תחיית האומה, מסילת ישרים של לידת המדינה, מסילת ישרים של התפתחות המדינה. ואם תרצו: צער העיבור, צער הלידה, צער גידול בנים (הרבה ארבה עצבונך והרוגך, בעצב תלדי בנים. רש"י שם).

יצא ספר. ב"ה יצא עתה ספר של מו"ר הרב צבי טאו, מסילת ישרים של אומתנו עתה: "אוהבי שמו ישכנו בה - מקומת החול אל קומת הקודש", ובמיוחד הפרק האחרון "לפרשת הימים האלה", שנכתב בימים אלה. כמובן, אין חובה לקרוא ספר זה, ועליו נאמר מה שנמצא בפתחת מורה נבוכים: אם לא ימצא דבר שלא יועילהו, יחשבהו כאילו לא חובר

תחנות תחנות. מובן שהפתרון אינו פתאומי, אלא קמעא קמעא, מתוך סבלנות היסטורית. יש הרבה תחנות בדרך: תחנות של עליו איטי, ותחנות של משבר, כגון עתה. אבל כולן מובילות אל העתיד הטוב.

יש לנו סולם. שמה תאמרו: כיצד נגיע למעלה? הרי אנו מכירים את עמנו היקר וחולשותיו. איפה נמצא סולם לטפס למעלה? מסביר מרן הרב קוק בספרו אורות: יש לנו סולם, זה המאור שבנשמתנו. האור הזה מאיר בכל נשמה מישראל, גם אם אינו נראה בחוץ. אין צורך להכניסו בפנים אלא לגלות אותו, כי מחכה הוא לכך.

ב"ה

ישיבת עטרת ירושלים
בניס חוה"מ פטח תשפ"ד

בע"ה
מצבת המזות
ישעיהו

תוכנית הנס

10:00 <
הרב שלמה אבינר |
נשיא ישיבת עטרת ירושלים

< 10:45
הרב אבישי צרויה |
דאש ישיבת עטרת ירושלים

> 11:30
הרב יוסף קלנר |
מעלה החיילים, ירושלים

< 12:15
הרב דוד ג'אמי |
ד"ר בישיבת הר המור

> 13:00
הרב אליעזר השתאל |
דאש הישיבה לבוגרי צבא,
מוסדות בני דוד-עלי

13:45
< תחילת מנחה

האם אפשר לכוון על צ"ל אחרי הכישלון בשטח? תורה?
האם נכון להקים ועדת חקירה ממלכתית?
מה נחשב ניצחון בעיה?
האם לקרוא לחזור לטש קטיף?

הכנס יתקיים בניה
יום רביעי א' חזוה"מ פטח | טו ניסן תשפ"ד

← חזון יחזקאל →
מול ישיבת עטרת ירושלים | ירושלים | בני חנוכה | וד' וראי 19 |
300 ממנו מחובל הערב

הכנס ישודר גם בשידור חי בערוץ היוטיוב של הישיבה.
ישיבת עטרת ירושלים

עם ישראל חי!

לפניות: 058-445-4747 | בקרו אותנו באתר | WWW.ATERET.ORG.L

ישיבת עטרת ירושלים